

Nutrition i fotboll

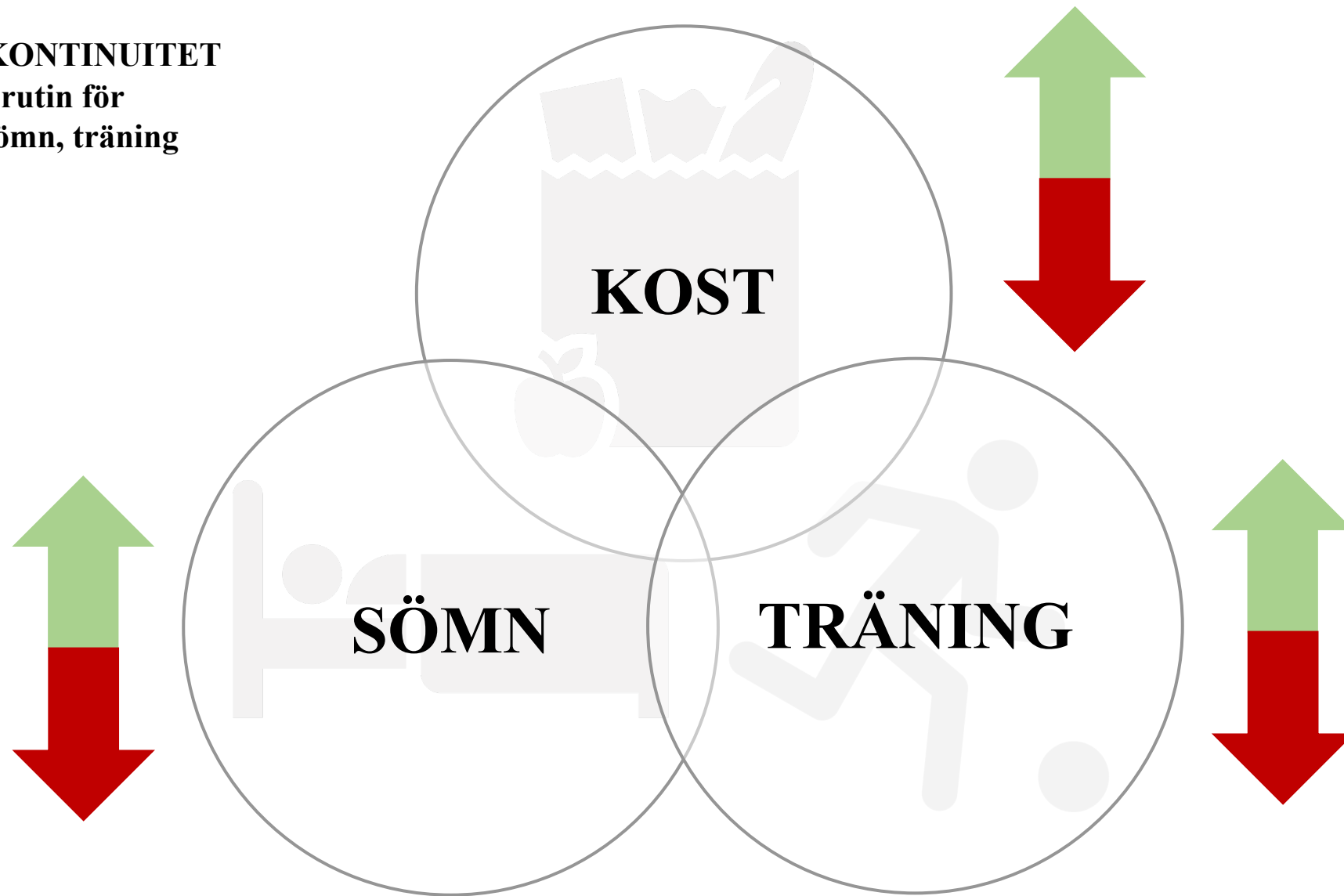
TOBIAS CHRISTENSSON

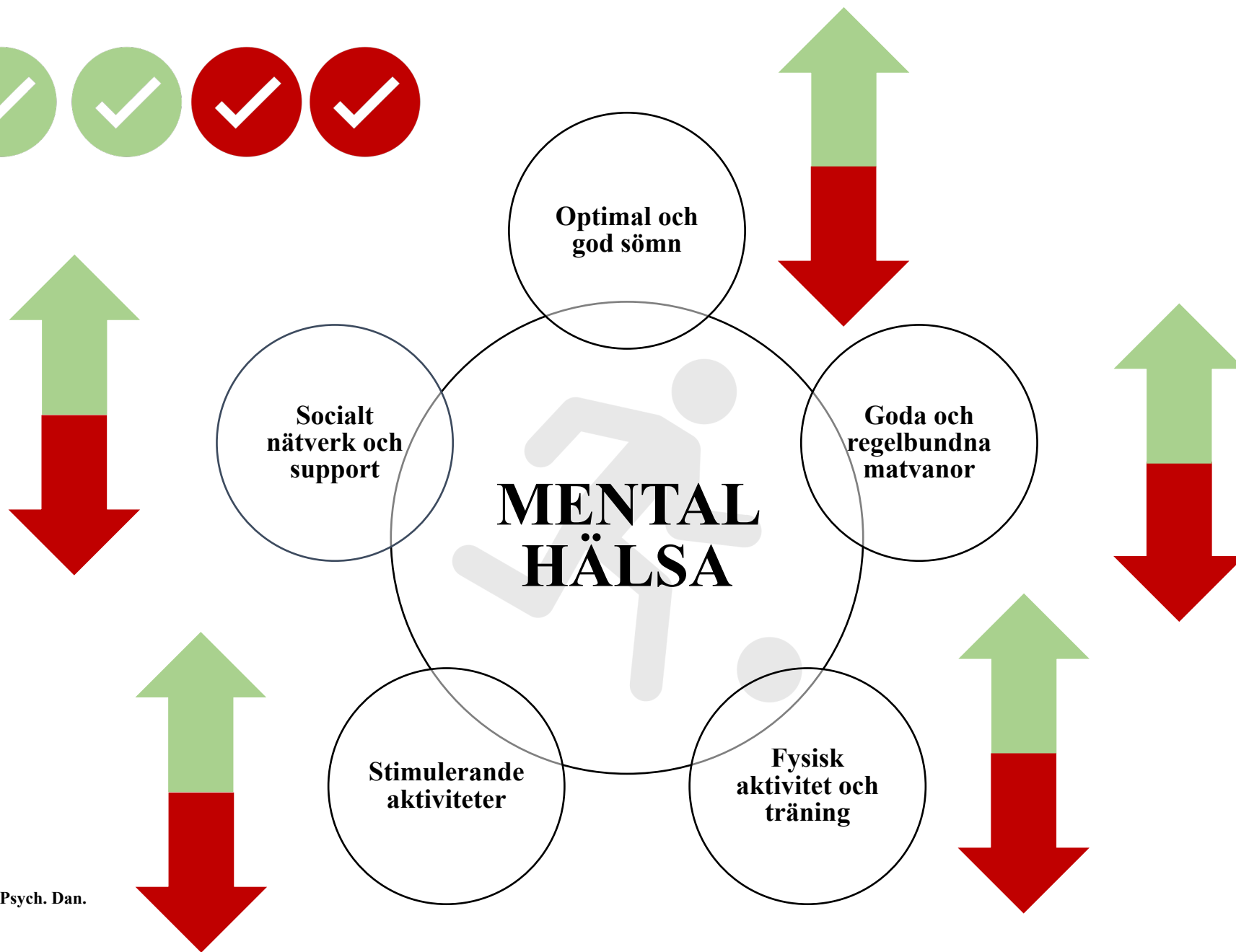
KONTINUITET

Betyder: *”oavbruten följd”*

Nyckel: *långsiktigt tänk och välmående*

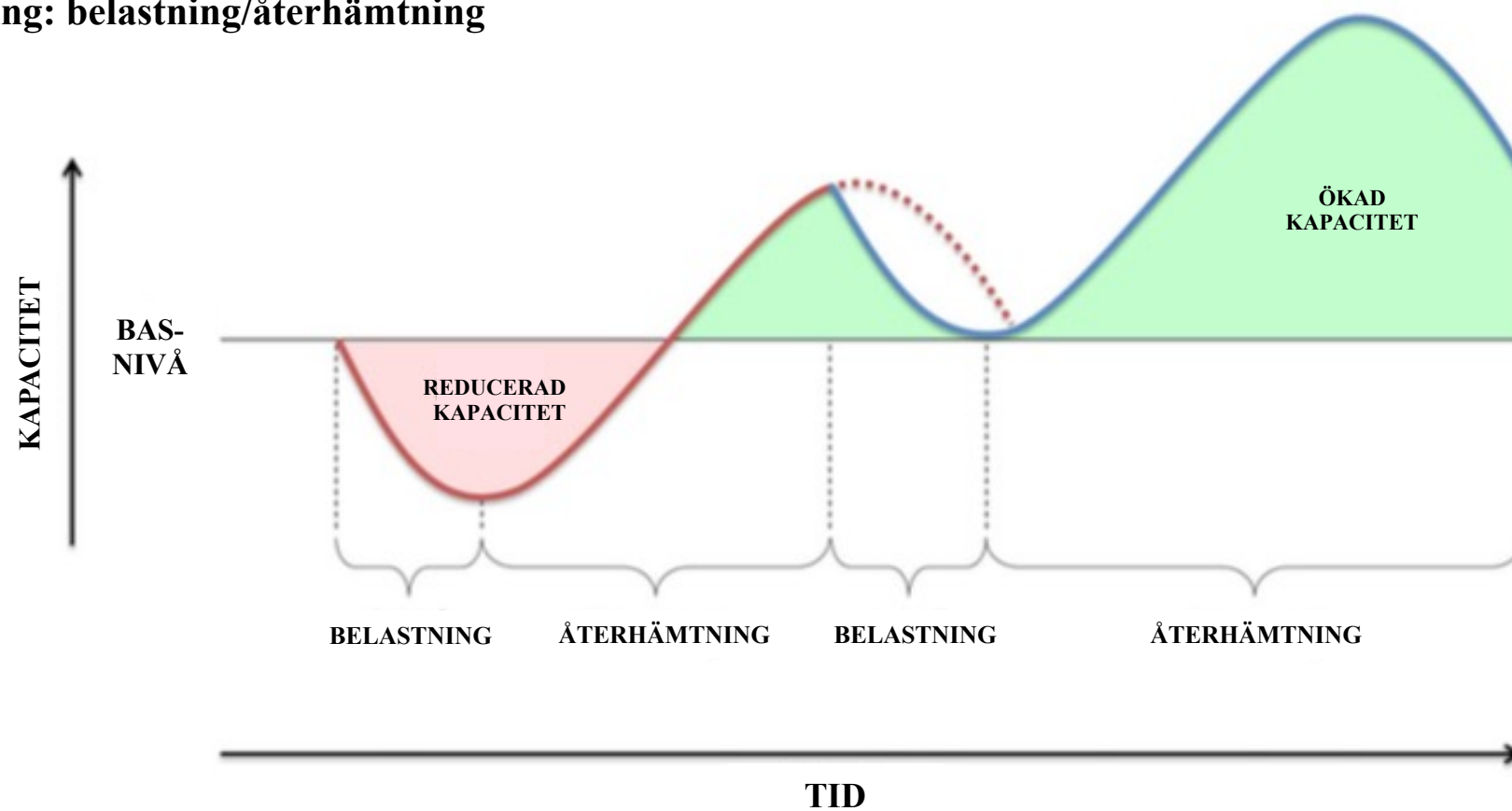
FÖR KONTINUITET
Skapa rutin för
kost, sömn, träning

FÖR KONTINUITET

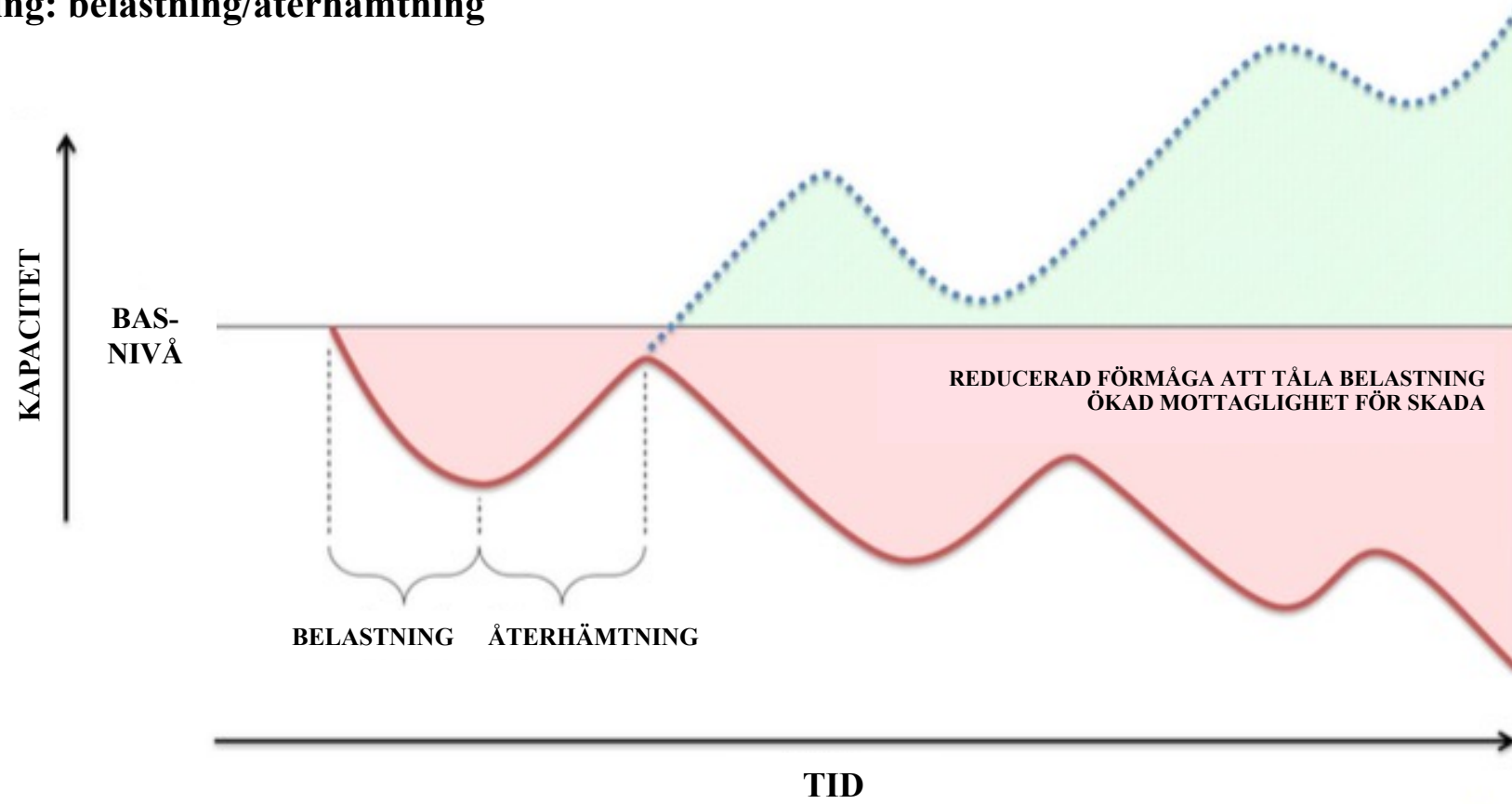
Träning: belastning/återhämtning

PRINCIPEN OM PROGRESSIV ÖVERBELASTNING: TRÄNING TRIGGAR ANPASSNINGAR

FÖR KONTINUITET

Träning: belastning/återhämtning

**UTEBLIVEN ANPASSNING SOM FÖLJD AV ÖVERBELASTNING
OCH/ELLER OTILLRÄCKLIG ÅTERHÄMTNING**

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Hur är din **balans** mellan träning,
kost och **sömn**?

Kan du göra **förbättringar**?

Dras du med **skador/sjukdom**?

SÖMN

Den viktigaste **återhämtningsstrategin**
Inget kan ersätta dålig sömn

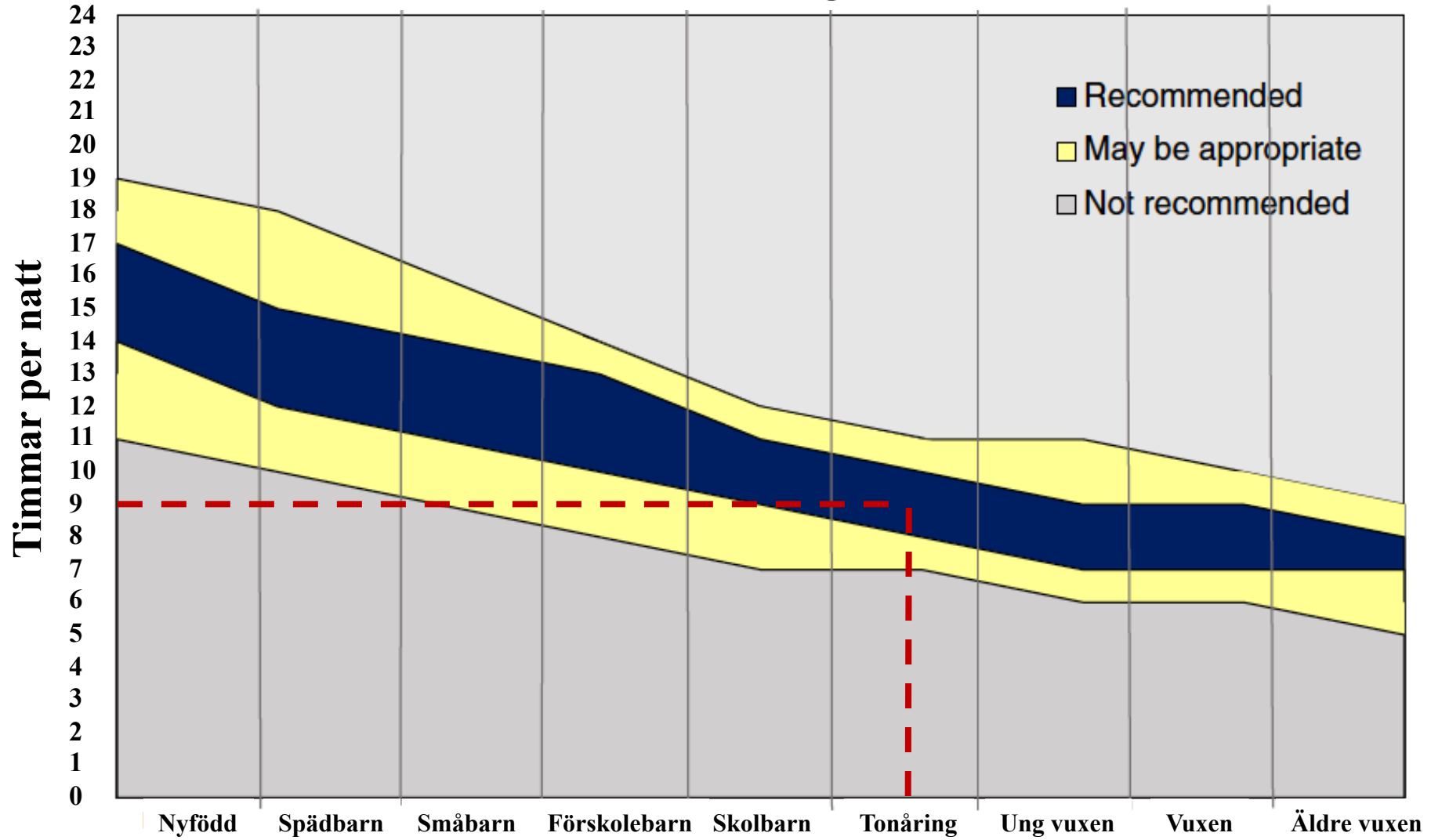

HUR MYCKET **SÖMN** BEHÖVER UNGDOMAR?

Forskning visar att ungdomar (**12 – 18 år**) i genomsnitt
behöver sova ca **9 timmar /natt**

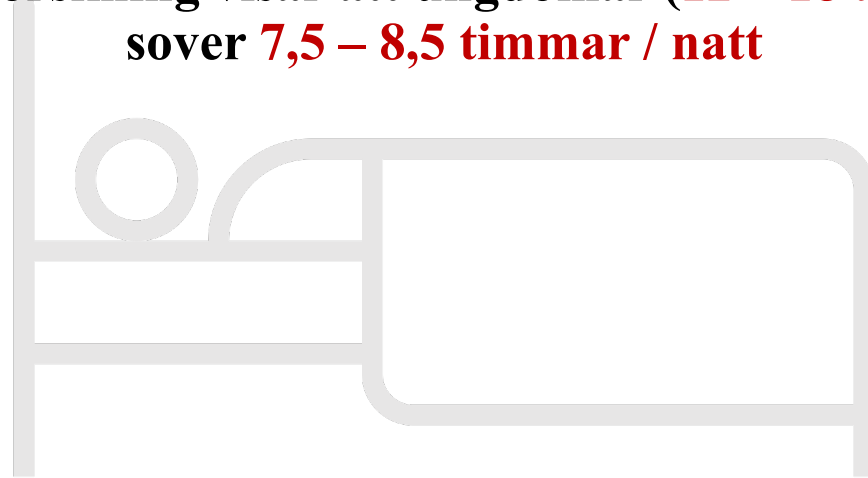

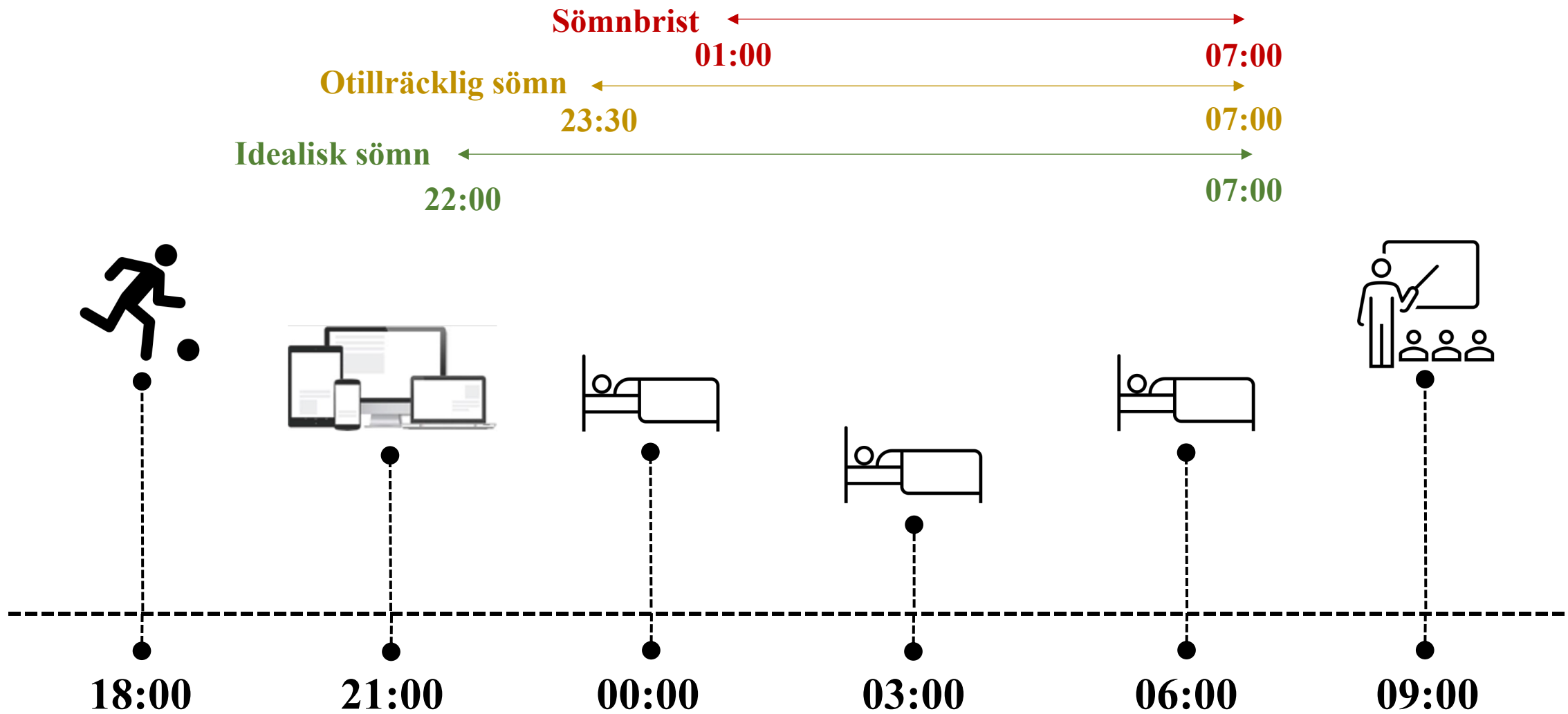
Rekommenderad **sovtid** genom livet

HUR MYCKET **SOVER** UNGDOMAR?

Forskning visar att ungdomar (12 – 18 år)
sover **7,5 – 8,5 timmar / natt**

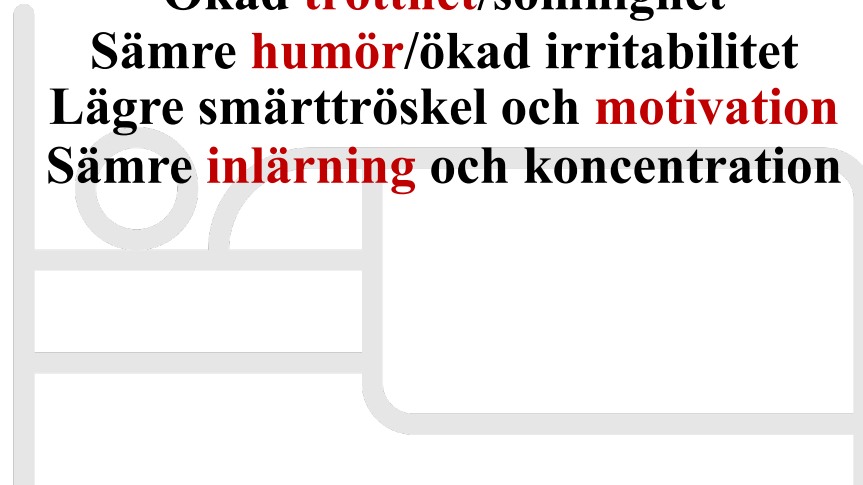

Vardag

OTILLRÄCKLIG SÖMN

Ökad **trötthet**/sömnighet
Sämre **humör**/ökad irritabilitet
Lägre smärtröskel och **motivation**
Sämre **inlärning** och koncentration

**Tillräckligt men stor
risk för störd dygnsrytm**

03:00

12:00

**Tillräcklig men
störd dygnsrytm**

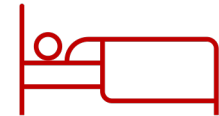
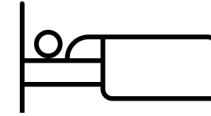
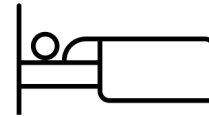
00:00

09:00

Idealisk sömn

22:00

07:00

18:00

21:00

00:00

03:00

06:00

09:00

Helgdag

**”SMART PHONES” OCH ANNAN ELEKTRONIK HAR
ÖKAT EXPONENTIELLT DE SENASTE DECENNIERNA**

MOBILTELEFON ASSOCIERAT MED SÖMNSTÖRNINGAR*

*Sömnstörningar:

Sovtid ↓

Sömnkvalitet ↓

Sömnighet dagtid ↑

Insomningssvårighet ↑

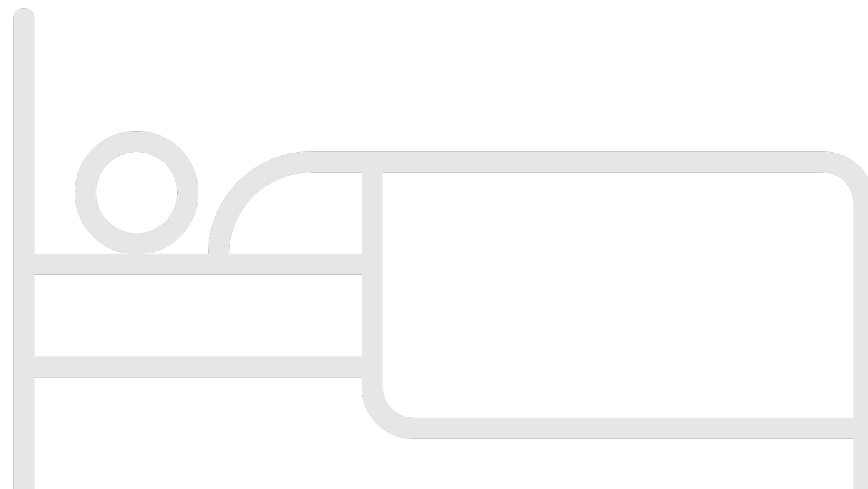
**SAMBAND MELLAN INTAG AV
ENERGIIDRYCK OCH SÖMNSTÖRNINGAR**

SOVRUMMET

Se till att sovrummet är svalt (16-20°C), mörkt och tyst. Ögonbindel och öronproppar kan vara användbara.

SKAPA VANOR

Skapa en bra sömnrutin genom regelbundna sovtider och tider för uppvaknande (även på helg).

UNDVIK SKÄRMTID- /LJUS

t ex. tv-tittande, mobil och datoranvändande i sängen och 60 min före sänggående.

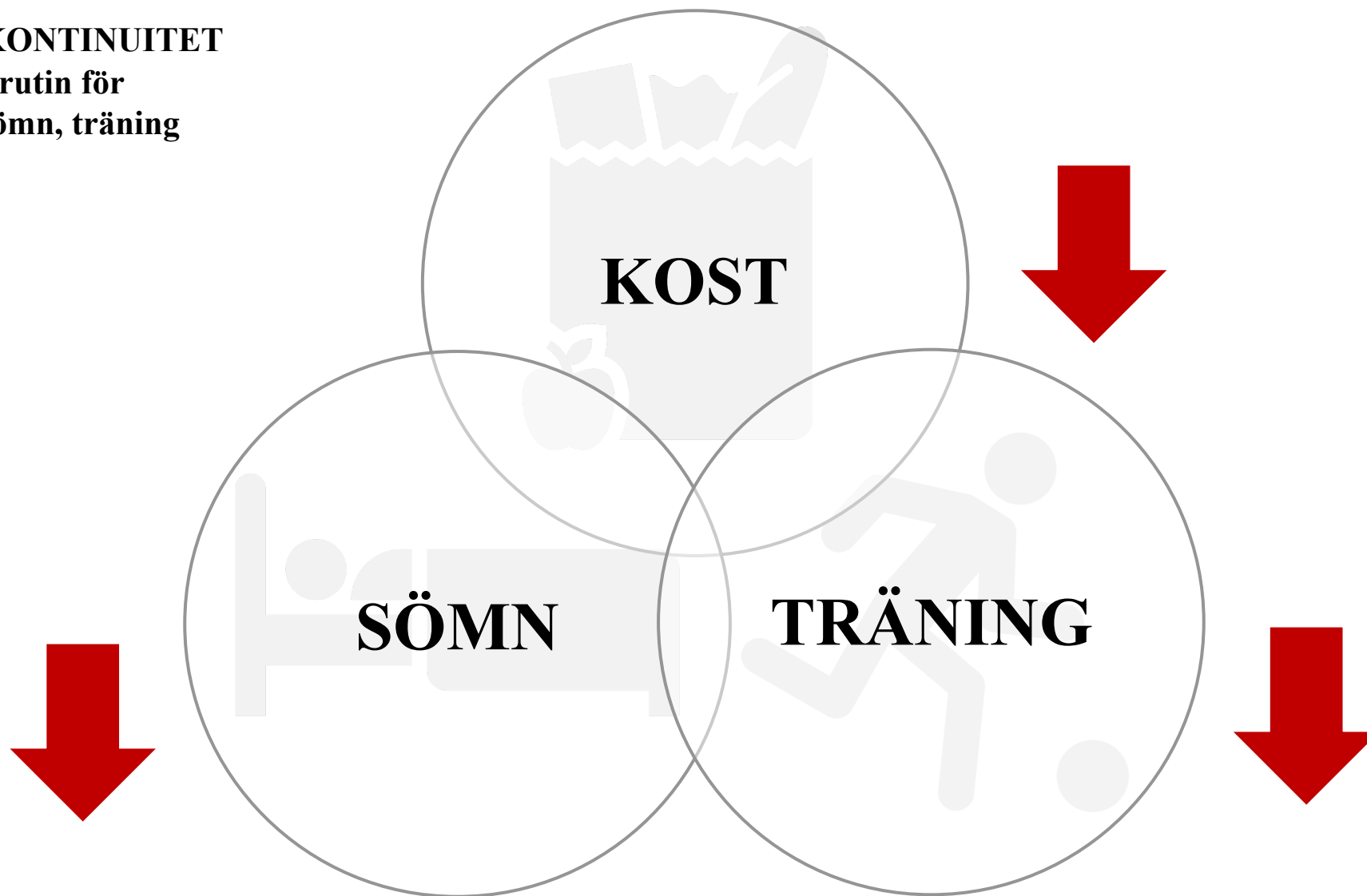
”POWER NAP”

Kan kan vara effektivt, men begränsa till max en timme och inte för nära sänggående.

VARVA NER

Utför lågintensiva, avslappnande, aktiviteter för att förbereda inför sänggående, t ex. lyssna på lugn musik, planera morgondagen, läs en bok.

FÖR KONTINUITET
Skapa rutin för
kost, sömn, träning

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Har du olika **sovtider** på vardag/helg?

Hur påverkar **dålig sömn** dig?

Kan du göra **förbättringar**?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

**Olika
tallriksmodeller**

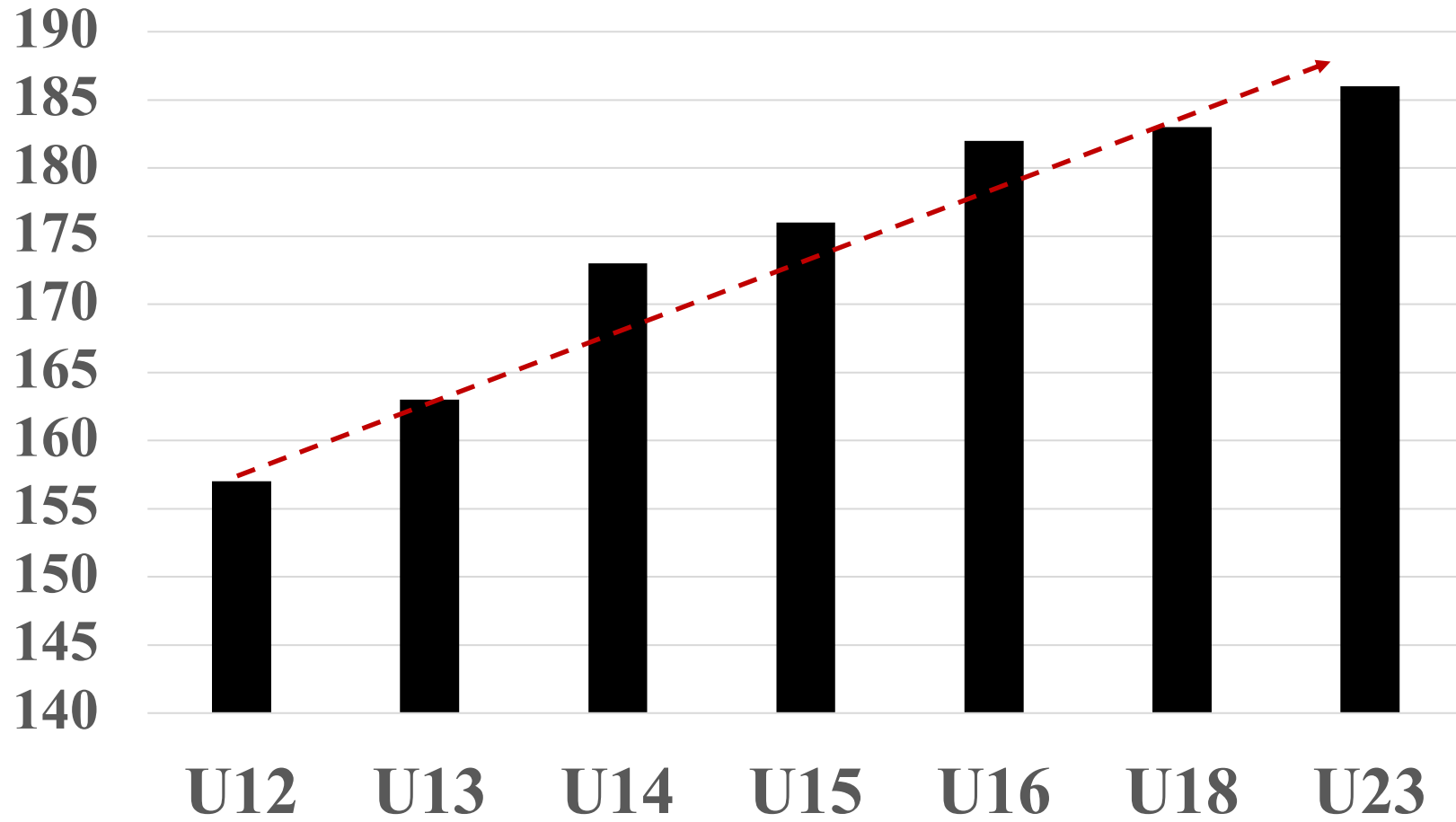

När?

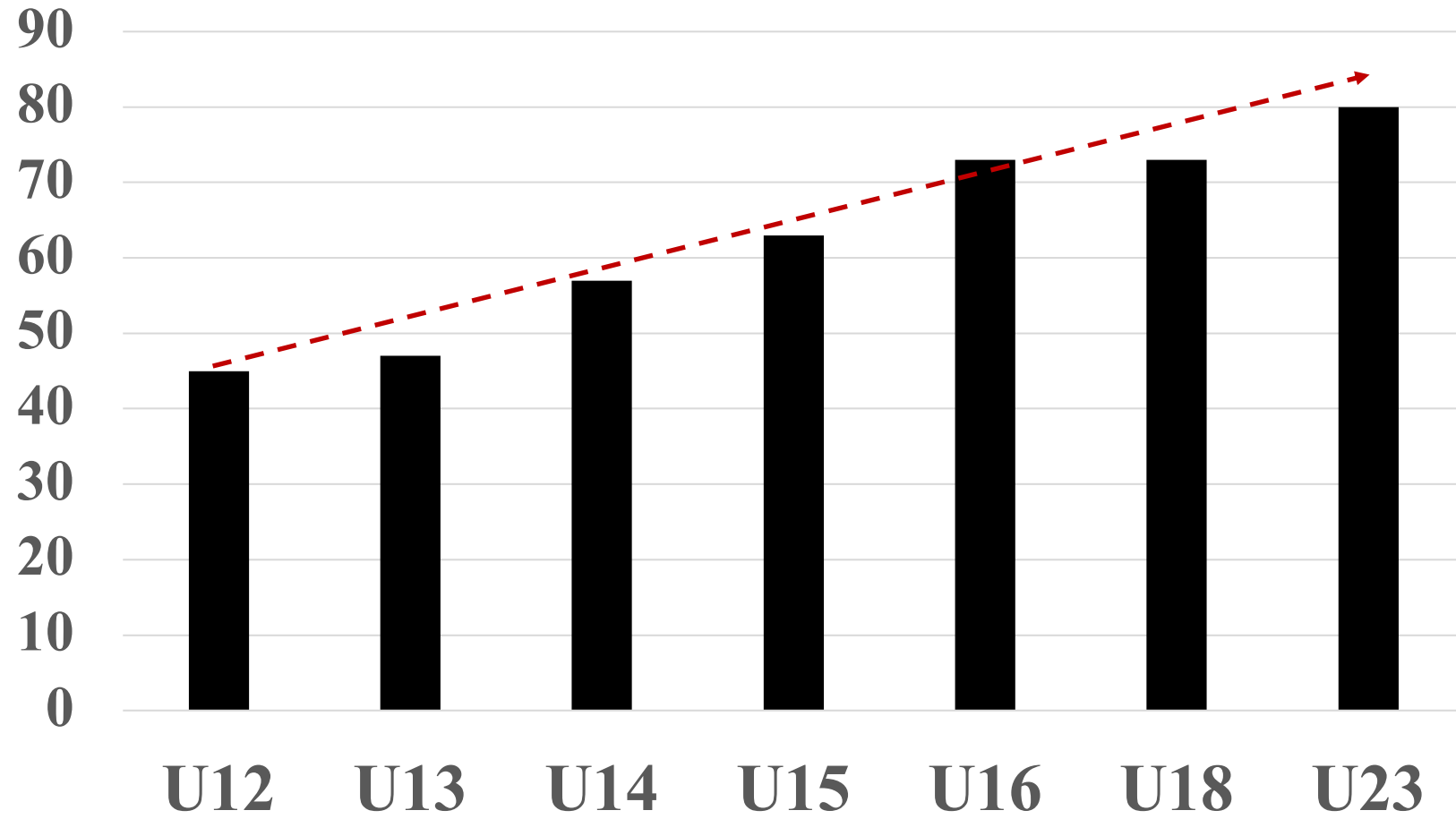
**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

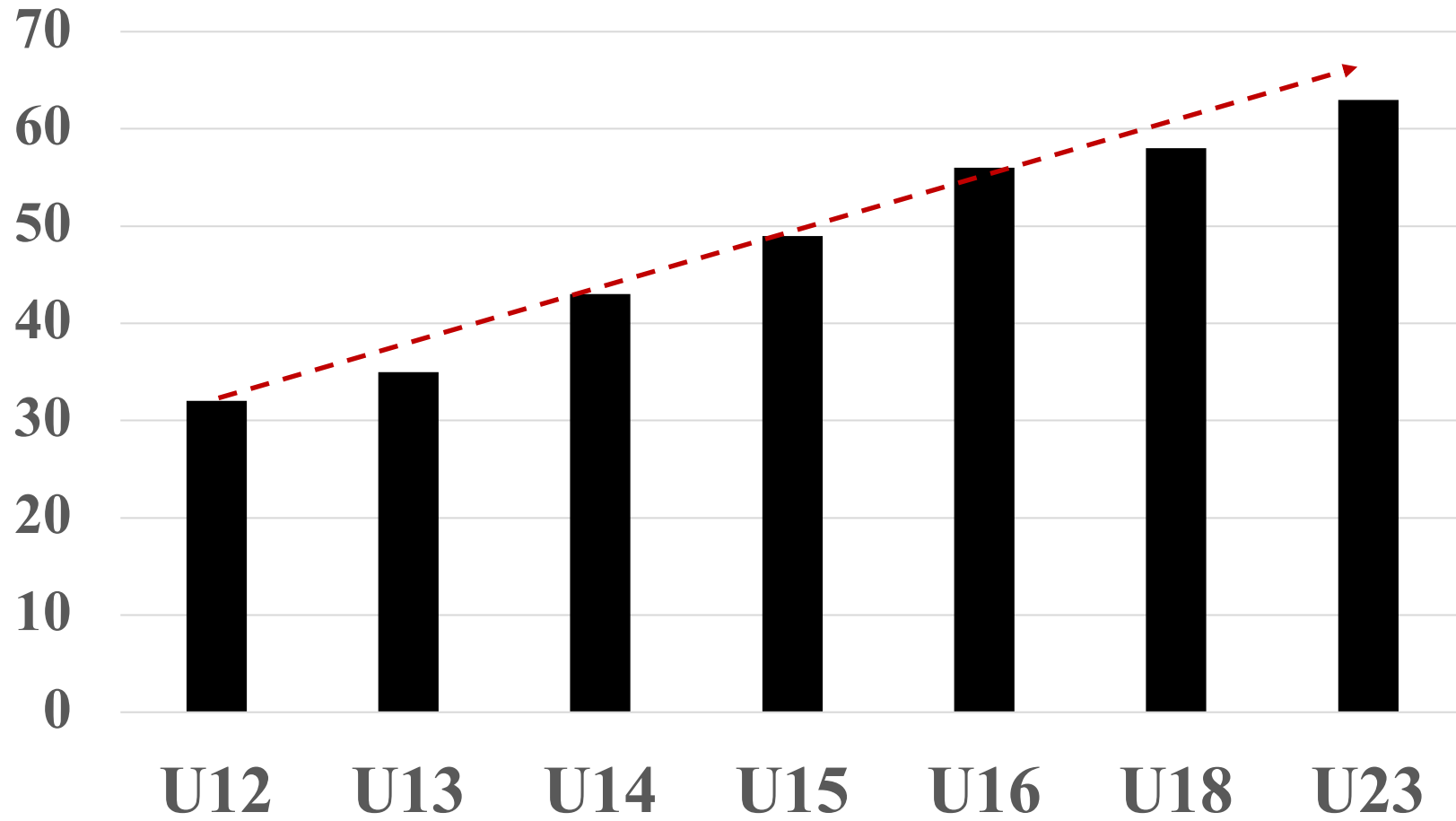
Längd (cm)

Vikt (kg)

Fettfri massa (kg)

VI MÅSTE ÄTA FÖR ATT

1. Växa

2. Bygga muskler

**3. Supporta hård träning
eller stor träningsvolym**

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Bli du **starkare** för varje år?

Hur många **timmar per vecka** tränar du
sammanlagt?

Känner du dig **återhämtad** efter en
lugnare dag/vilodag?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

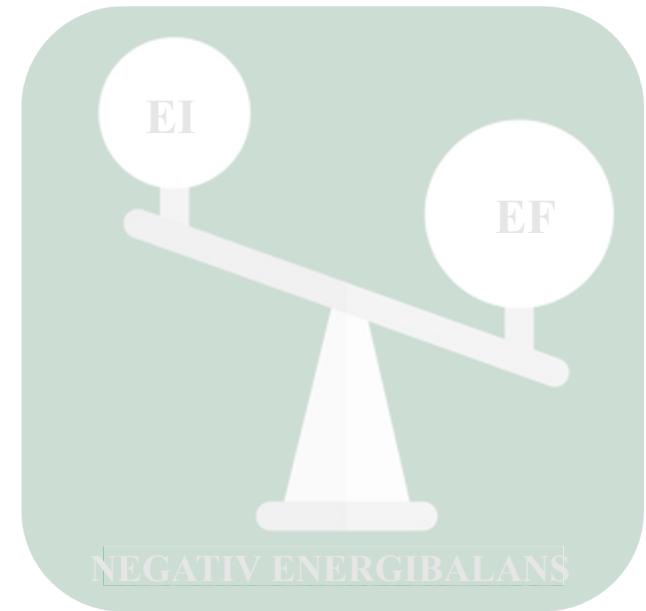
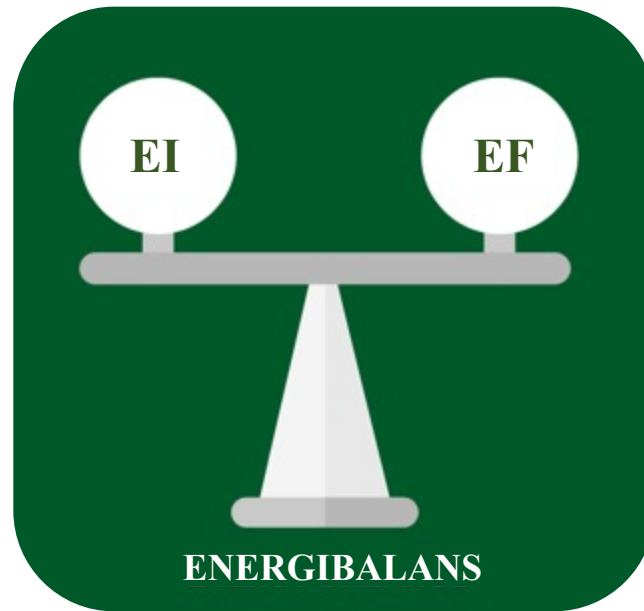
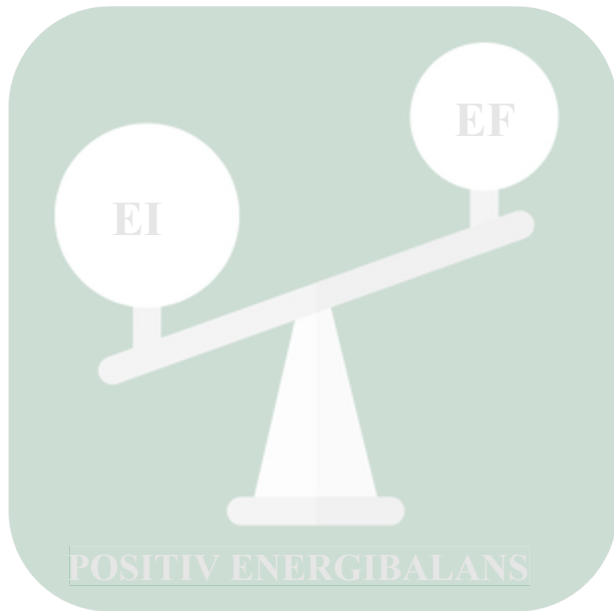
**Olika
tallriksmodeller**

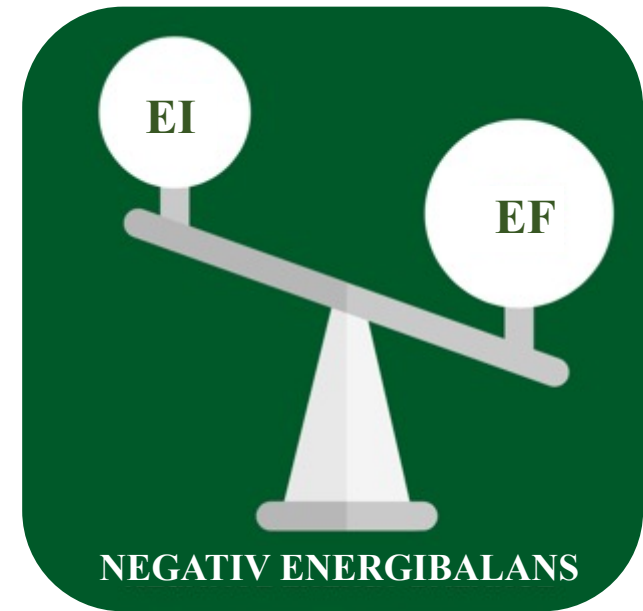
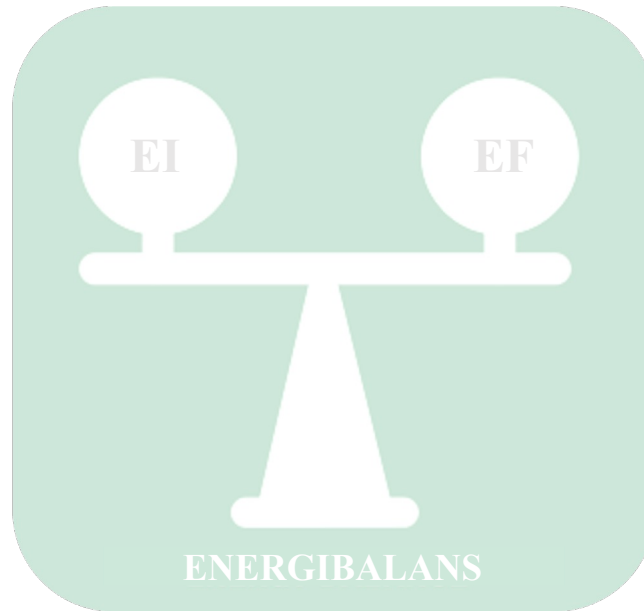

När?

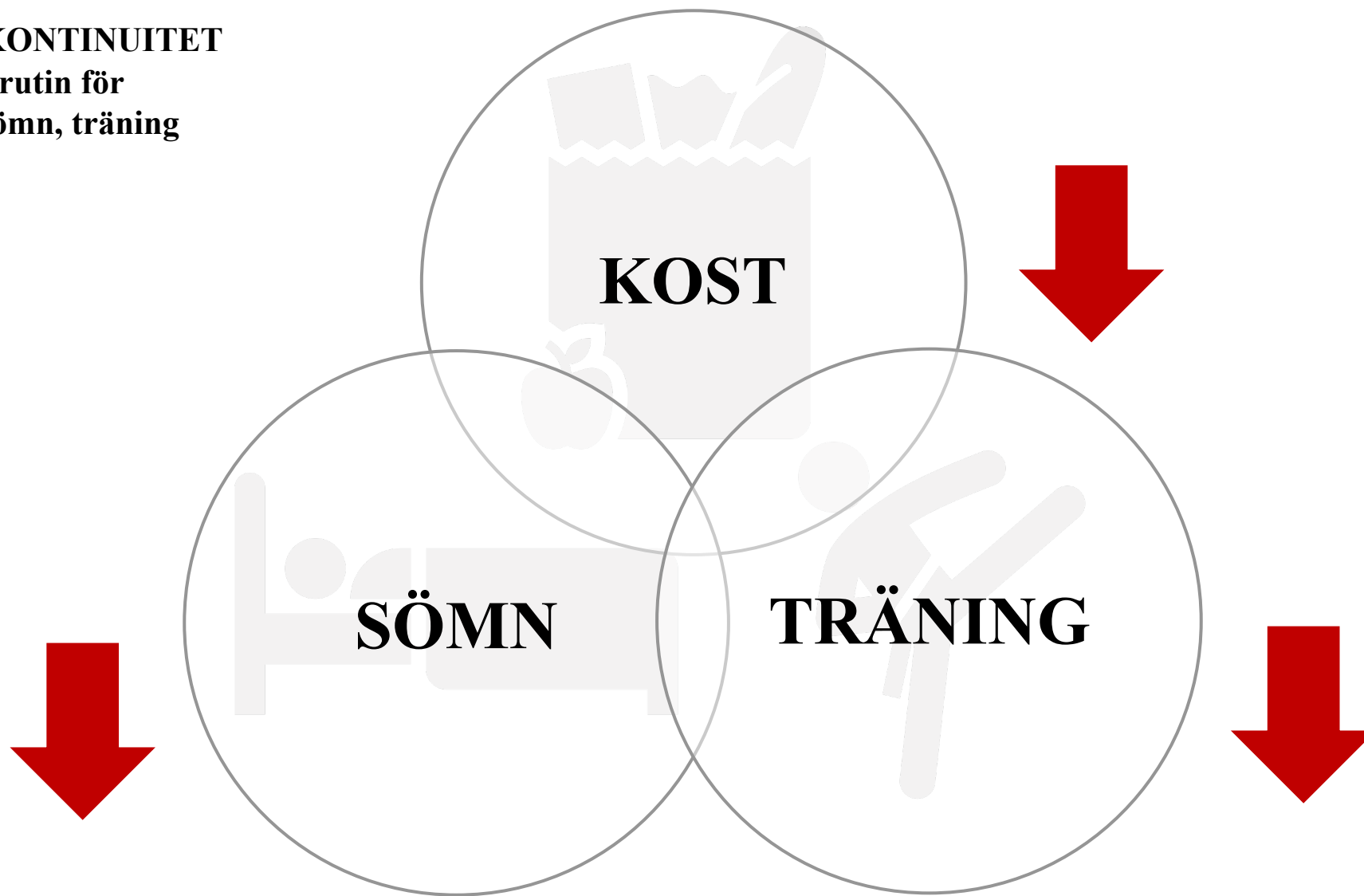
**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

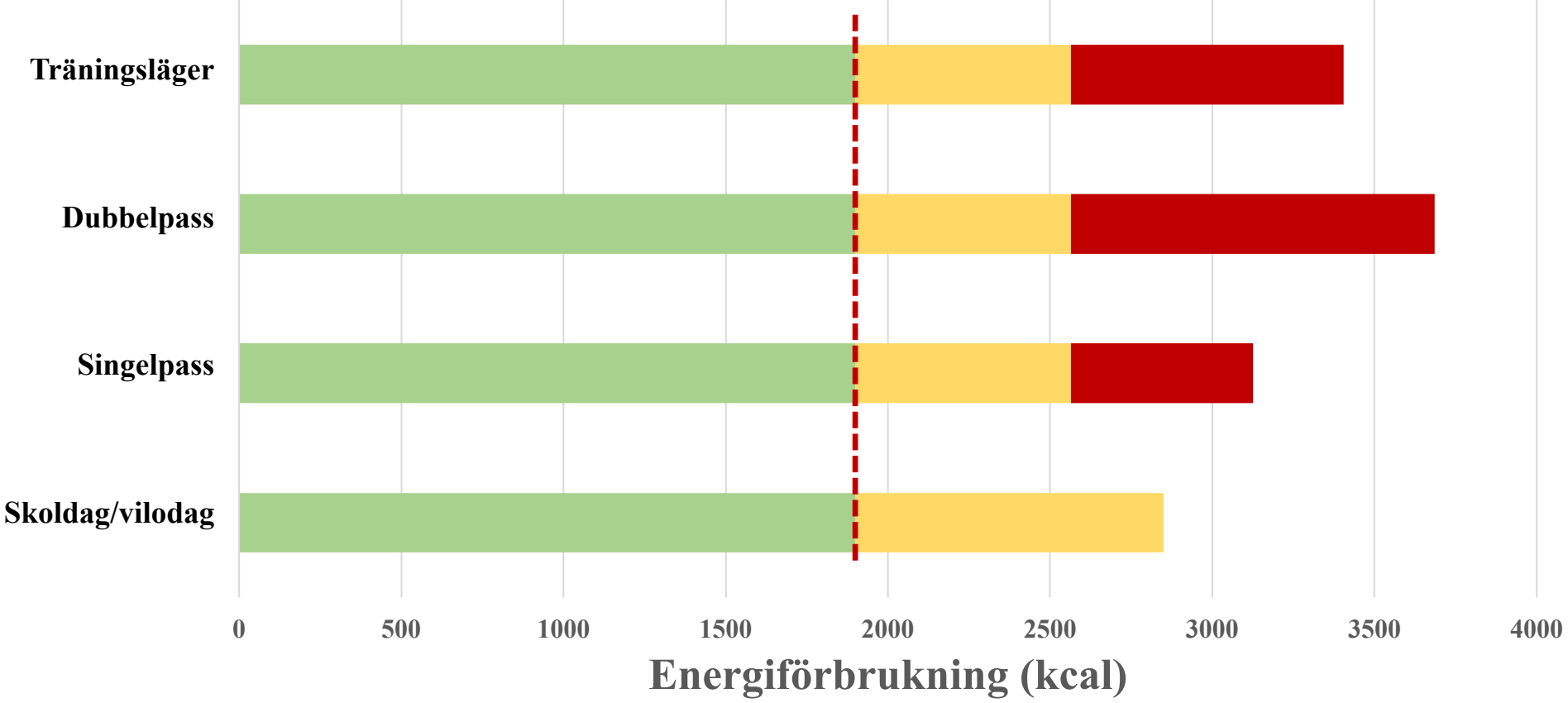

FÖR KONTINUITET
Skapa rutin för
kost, sömn, träning

Energiförbrukning på olika dagar

Kostnad i vila   Rörelsekostnad   Kostnad för träning

EXEMPELDAG

MÅLTID	LIVSMEDEL	ENERGI (KCAL)
Frukost	Gröt, bär, banan och mjölk Smörgås med smör och ost Juice	600-800
Lunch	Köttfärssås och spagetti samt ketchup Morot och majs	600-800
Mellanmål	Yoghurt med müsli samt äpple Dubbelmacka med kalkon och gurka	600-800
Återhämtningsmål	Chokladmjolk Dubbelmacka med kokt ägg	300-400
Middag	Vetetortilla/tacos med ris, köttfärs, majs, ost, tomat etc.	600-900
Fem måltider	Omkring 30 livsmedel	2700 – 3700 kcal

INTAG BASERAT PÅ BELASTNING

**Lätt träning
Låg belastning**

**Måttlig träning
Måttlig belastning**

**Hård träning eller match
Hård belastning**

ANTAL MÅLTIDER BASERAT PÅ BELASTNING

Lätt träning
Låg belastning

4 MÅLTIDER

Måttlig träning
Måttlig belastning

5 MÅLTIDER

Hård träning eller match
Hård belastning

6 MÅLTIDER

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Äter du **minst fyra** måltider varje dag, även på vilodag?

Försöker du **äta mer** (och **fler** måltider) dom dagar du **tränar mer**?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

**Olika
tallriksmodeller**

När?

**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

Matcirkeln: VAD?

FRUKT OCH BÄR

Fiber och C-vitamin, antioxidanter

GRÖNSAKER OCH BALJVÄXTER

Lite energi men mättande
Fiber och C-vitamin, folat och karoten
Baljväxter innehåller protein

KÖTT, FISK OCH ÄGG

Protein, mineraler som
järn och vitaminer
som B12 och D-vitamin

ROTFRUKTER

Fibrer, vitamin C, B6,
och kalium

MEJERIPRODUKTER

Kalcium, Zink, B-, A-, och
D-vitamin

MATFETT OCH OLJOR

Fettsyror samt A- och E-vitamin

SPANNMÅL, BRÖD, PASTA OCH RIS

Energi, fibrer, B-vitaminer
och järn, speciellt i fullkorn

Matcirkeln: VAD?

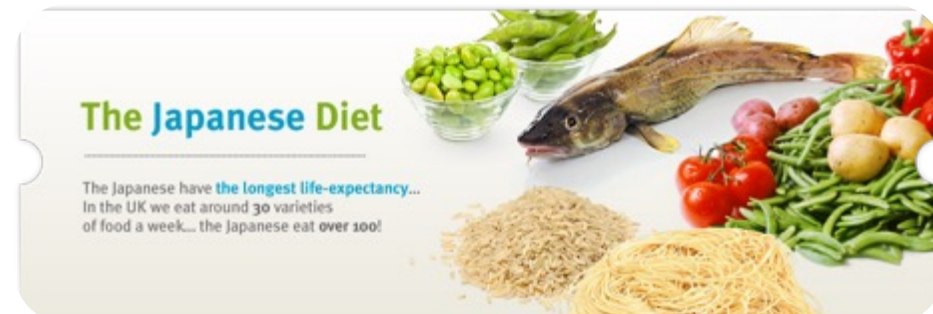
**INTE ETT ENDA LIVSMEDEL INNEHÅLLER ALLT
KROPPEN BEHÖVER**

Matcirkeln: VAD?

DEN **JAPANSKA** KOSTHÅLLNINGEN

主食

Dem Japanska kosthållningen

FRUKT OCH BÄR

Fiber och C-vitamin, antioxidanter

GRÖNSAKER OCH BALJVÄXTER

Lite energi men mättande

Fiber och C-vitamin, folat och karoten

Baljväxter innehåller protein

~~KÖTT, FISK OCH ÄGG~~

~~Protein, mineraler som
järn och vitaminer
som B12 och D-vitamin~~

ROTFRUKTER

Fibrer, vitamin C, B6,
och kalium

~~MEJERIPRODUKTER~~

~~Kalcium, Zink, B-, A-, och
D-vitamin~~

MATFETT OCH OLJOR

Fettsyror samt A-
och E-vitamin

SPANNMÅL, BRÖD, PASTA OCH RIS

Energi, fibrer, B-vitaminer
och järn, speciellt i fullkorn

Strikt vegan

~~FRUKT OCH BÄR~~

~~Fiber och C-vitamin, antioxidanter~~

GRÖNSAKER OCH BALJVÄXTER

Lite energi men mättande

Fiber och C-vitamin, folat och karoten

Baljväxter innehåller protein

KÖTT, FISK OCH ÄGG

Protein, mineraler som järn och vitaminer som B12 och D-vitamin

~~ROTFRUKTER~~

~~Fibrer, vitamin C, B6, och kalium~~

MEJERIPRODUKTER

Kalcium, Zink, B-, A-, och D-vitamin

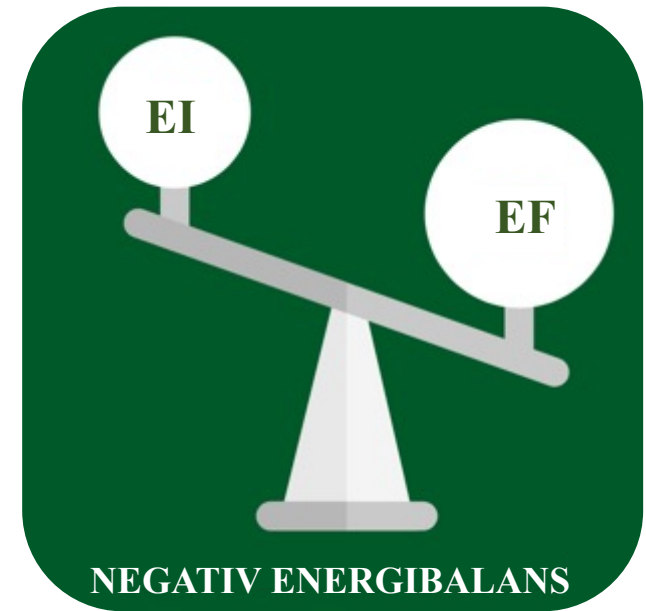
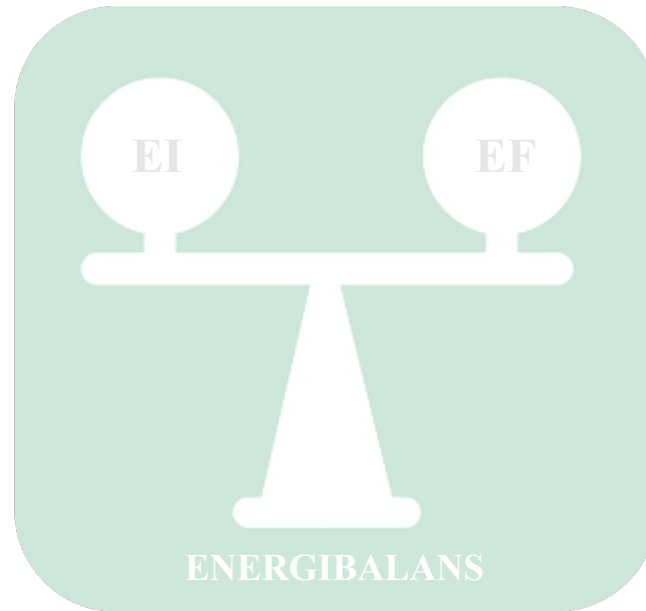
~~SPANNMÅL, BRÖD, PASTA OCH RIS~~

~~Energi, fibrer, B-vitaminer och järn, speciellt i fullkorn~~

Lågkolhydratkost

MATFETT OCH OLJOR

Fettsyror samt A- och E-vitamin

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Äter du från alla **livsmedelsgrupper**?

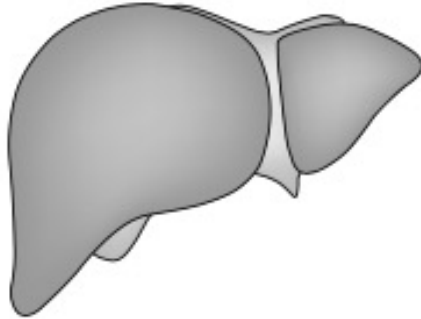
Är det några livsmedel du **utesluter**?

KOLHYDRATER

Energikälla för **högintensiv** prestation
Begränsat förråd i lever och muskler (**glykogen**)

Leverglykogen

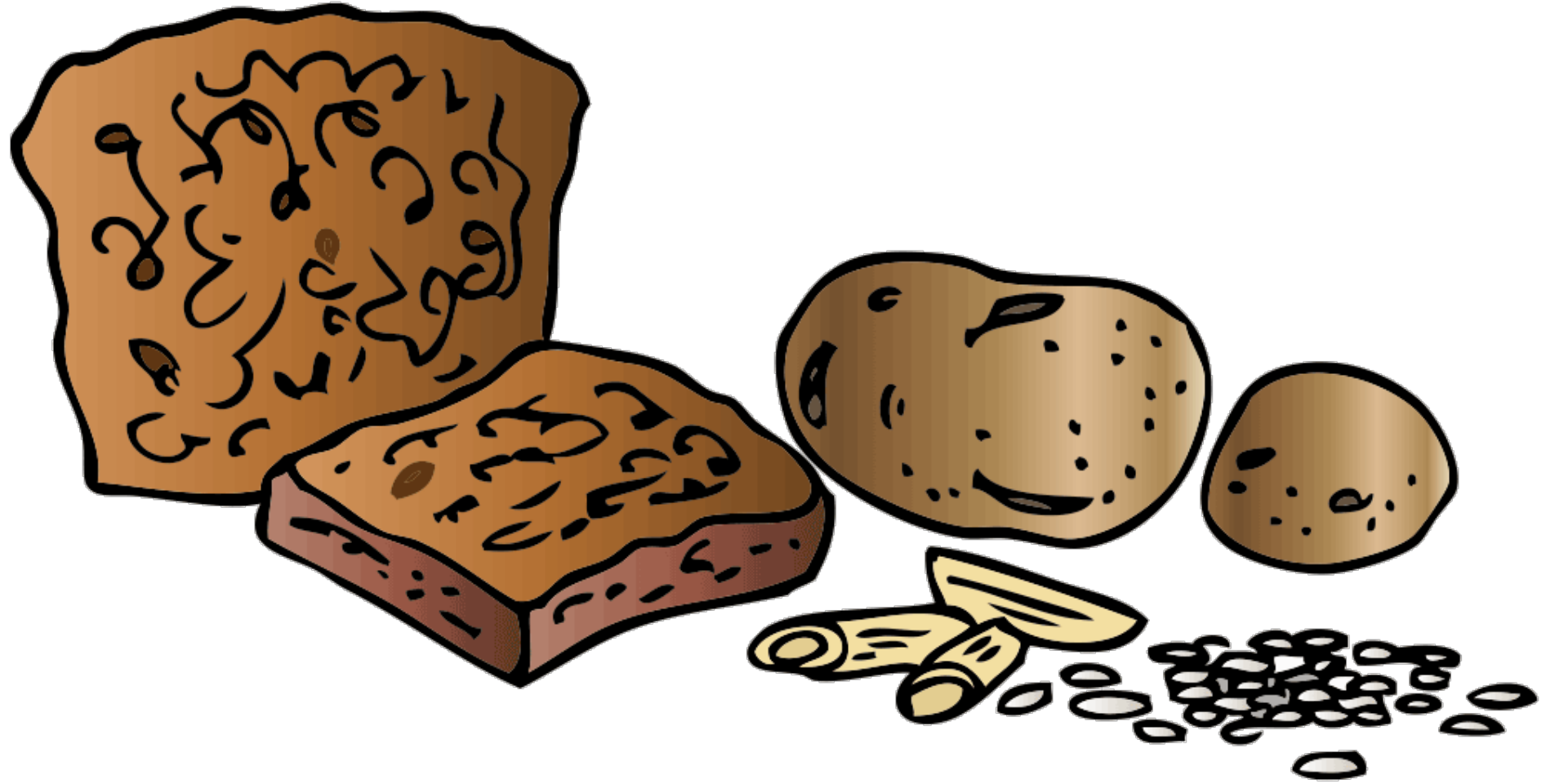
Muskelglykogen

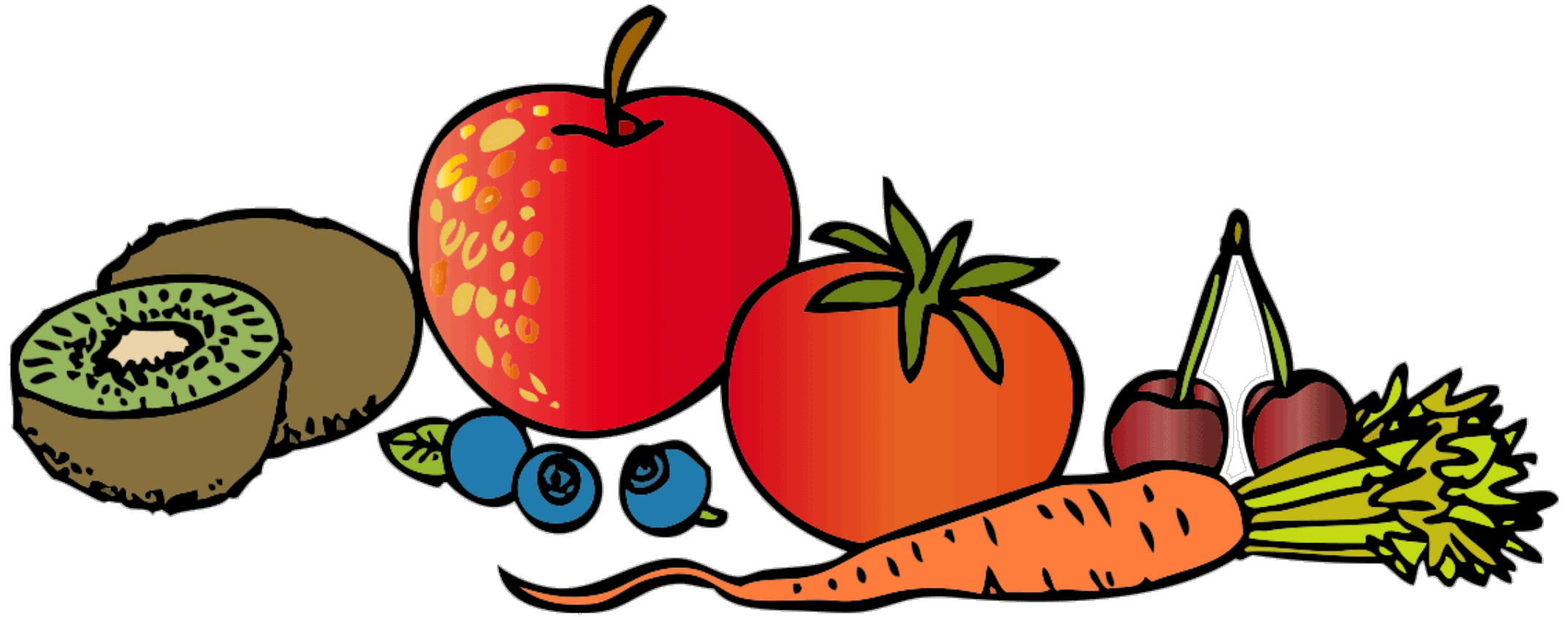
Kolhydratförråden är begränsade och måste fyllas på före och efter intensiv träning och match

Fettvävnad

Kolhydrater

Kolhydrater

**STRÄVA EFTER 500 GRAM FRUKT OCH
GRÖNSAKER VARJE DAG**

Lätt träning
Låg belastning

Måttlig träning
Måttlig belastning

Hård träning eller match
Hård belastning

EXEMPELDAG

MÅLTID	LIVSMEDEL	KOLHYDRATER (GRAM)
Frukost	Gröt, bär, banan och mjölk Smörgås med smör och ost Juice	~100 gram
Lunch	Köttfärssås och spagetti samt ketchup Morot och majs	~100 gram
Mellanmål	Yoghurt med müsli samt äpple Dubbelmacka med kalkon och gurka	~100 gram
Återhämtningsmål	Chokladmjök Dubbelmacka med kokt ägg	~60 gram
Middag	Vetetortilla/tacos med ris , köttfärs, majs , ost, tomat etc.	~120 gram
Fem måltider	Kolhydratrika livsmedel plus 8-9 ”nävar” frukt och grönt	480 gram

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Äter du **mer kolhydrater** dagen före tävling
eller på tävlingsdag?

Äter du motsvarande **"5 nävar"** frukt och
grönsaker varje dag?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

**Olika
tallriksmodeller**

När?

**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

Tallriksmodellen: HUR?

ENERGIGIVANDE KOLHYDRATER

Bröd, gryn, pasta, ris,
potatis, bulgur och quinoa

GRÖNSAKER OCH ROTFRUKTER

Blomkål, broccoli, morot, spenat,
kål

Lite energi men mättande och
Fyllda av vitaminer och
mineraler

UPPBYGGANDE PROTEIN

Kött, fisk, kyckling och ägg eller
mejeriprodukter, alternativt från
soja eller bönor/linser

**TALLRIKSMODELL
FÖR **STILLASITTANDE****

ENERGIGIVANDE KOLHYDRATER

Bröd, gryn, pasta, ris,
potatis, bulgur och quinoa

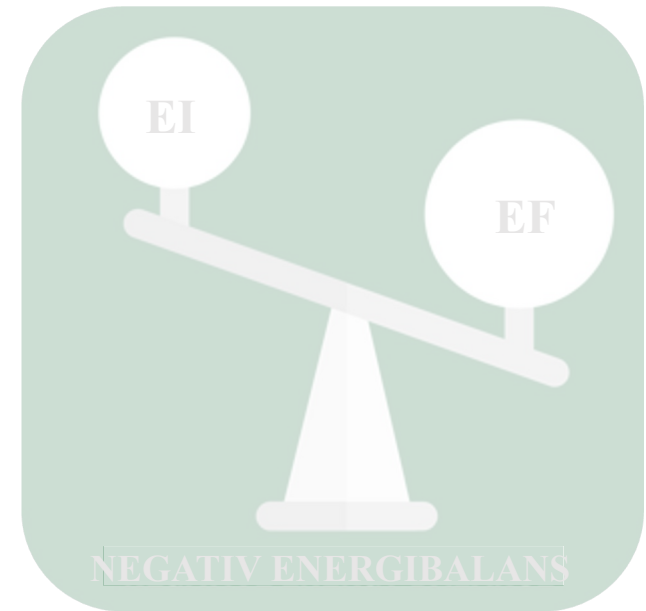
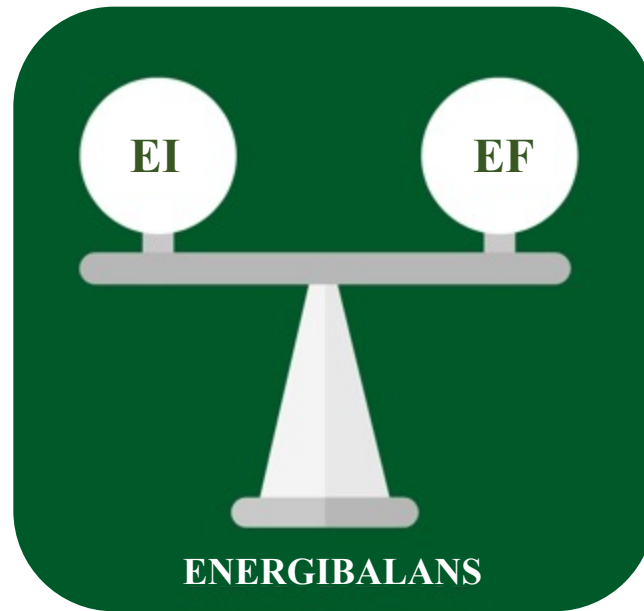
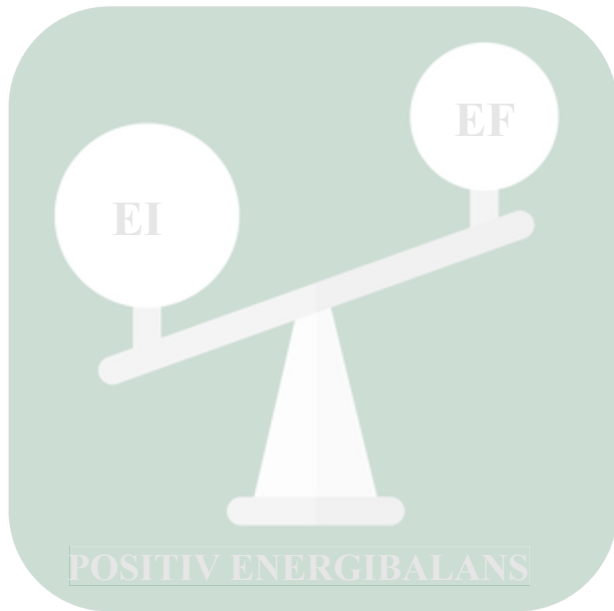
UPPBYGGANDE PROTEIN

Kött, fisk, kyckling och ägg eller
mejeriprodukter, alternativt från
soja eller bönor/linser

GRÖNSAKER OCH ROTFRUKTER

Blomkål, broccoli, morot, spenat,
kål

Lite energi men mättande och
Fyllda av vitaminer och
mineraler

EASY TRAINING / WEIGHT MANAGEMENT:

FATS
1-3 Teaspoon(s)

Whole Grains
Pasta
Rice
Potatoes
Cereals
Breads

Lean Protein
Poultry
Meat
Fish
Eggs
Dairy/Soy
Legumes
Nuts/Seeds

Vegetables
Raw Veggies
Cooked Veggies
Veggie Soups
Fresh Fruit

FLAVORS
Salt/Pepper
Herbs
Spices
Vinegar
Salsa
Mustard
Ketchup

Water
Dairy/Nondairy
Beverages
Diluted Juice
Flavored
Beverages

MODERATE TRAINING:

FATS
1-2 Tablespoon(s)

Whole Grains
Pasta
Rice
Potatoes
Cereals
Breads

Lean Protein
Poultry
Meat
Fish
Eggs
Dairy/Soy
Legumes
Nuts/Seeds

Vegetables
Raw Veggies
Cooked Veggies
Veggie Soups

FLAVORS
Salt/Pepper
Herbs
Spices
Vinegar
Salsa
Mustard
Ketchup

Fresh Fruit
Stewed Fruit
Dried Fruit

Water
Dairy/Nondairy
Beverages
Diluted Juice
Flavored
Beverages

HARD TRAINING:

FATS
2-3 Tablespoons

Grains
Pasta
Rice
Potatoes
Cereals
Breads

Lean Protein
Poultry
Meat
Fish
Eggs
Dairy/Soy
Legumes
Nuts/Seeds

Vegetables
Cooked Veggies
Veggie Soups
Raw Veggies

FLAVORS
Salt/Pepper
Herbs
Spices
Vinegar
Salsa
Mustard
Ketchup

Fresh Fruit
Stewed Fruit
Dried Fruit

Water
Dairy/Nondairy
Beverages
Diluted Juice
Flavored
Beverages

IDROTTARENS TALLRIKSMODELL

**VIODAG*/REHAB
OFF-SEASON**

**SINGELPASS/MATCH +1
TÄVLINGSPERIOD**

**DUBBELPASS/MATCH -1
FÖRSÄSONG**

Reguant-Closa et al (2019) IJSNEM

*Beroende på dagen efter!

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Hur ser din **tallriksmodell** ut?

Varierar du mellan dagar med tuff
träning och **vilodag**?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

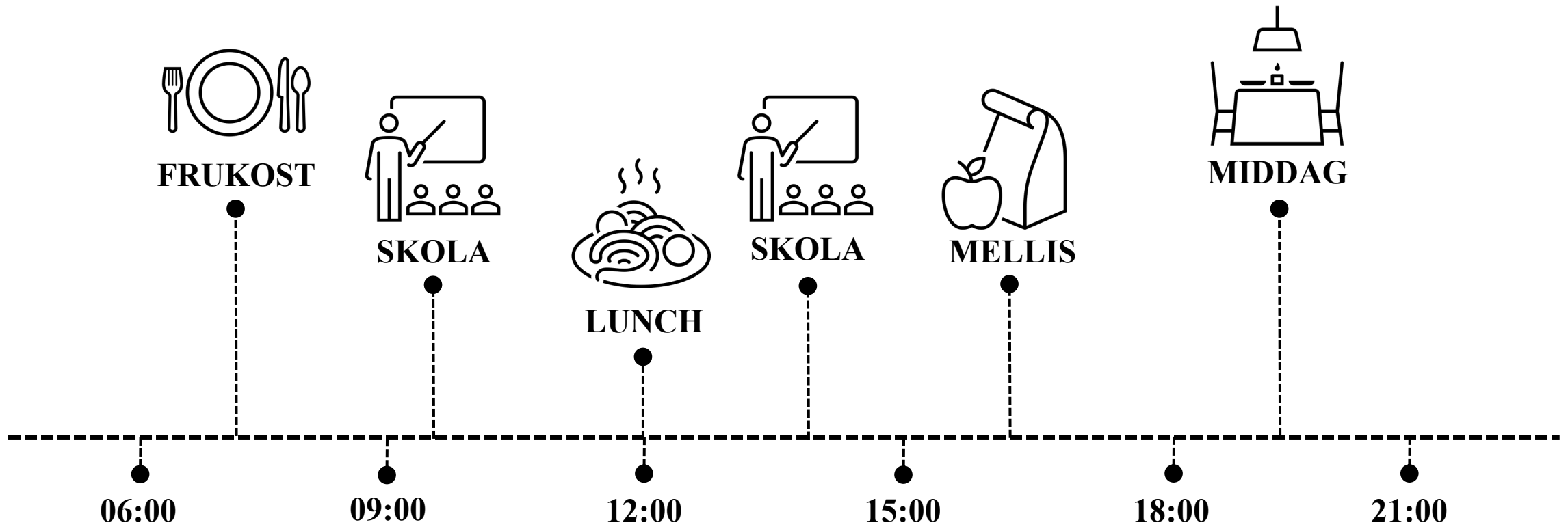
**Olika
tallriksmodeller**

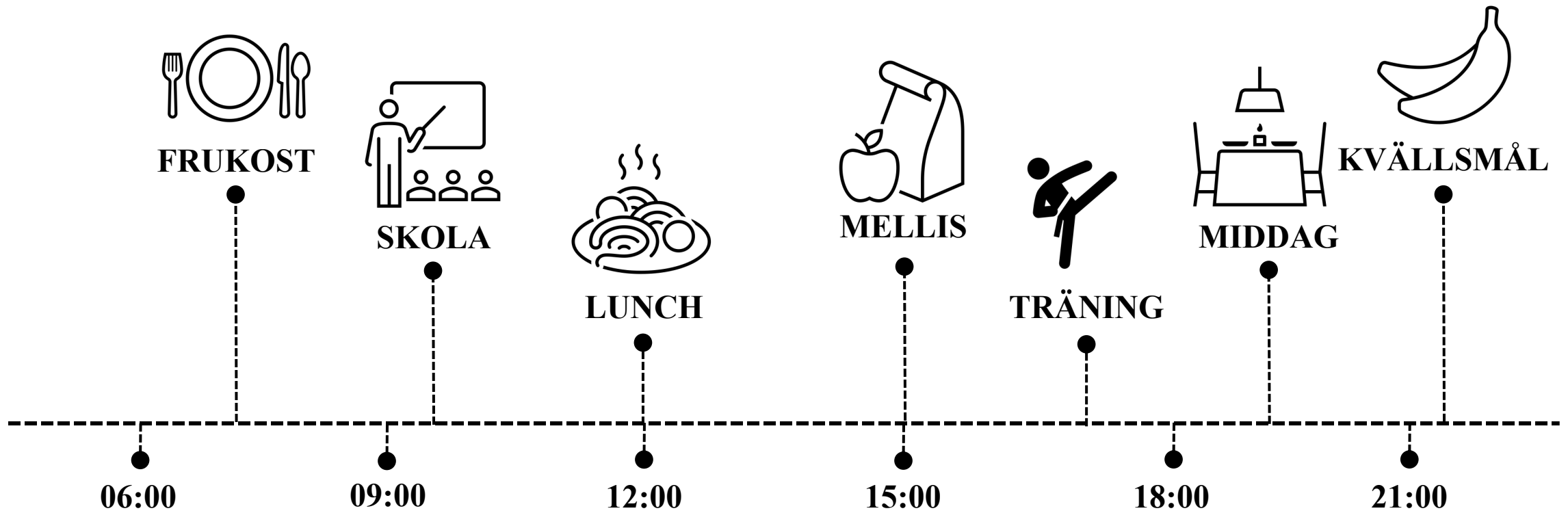
När?

**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

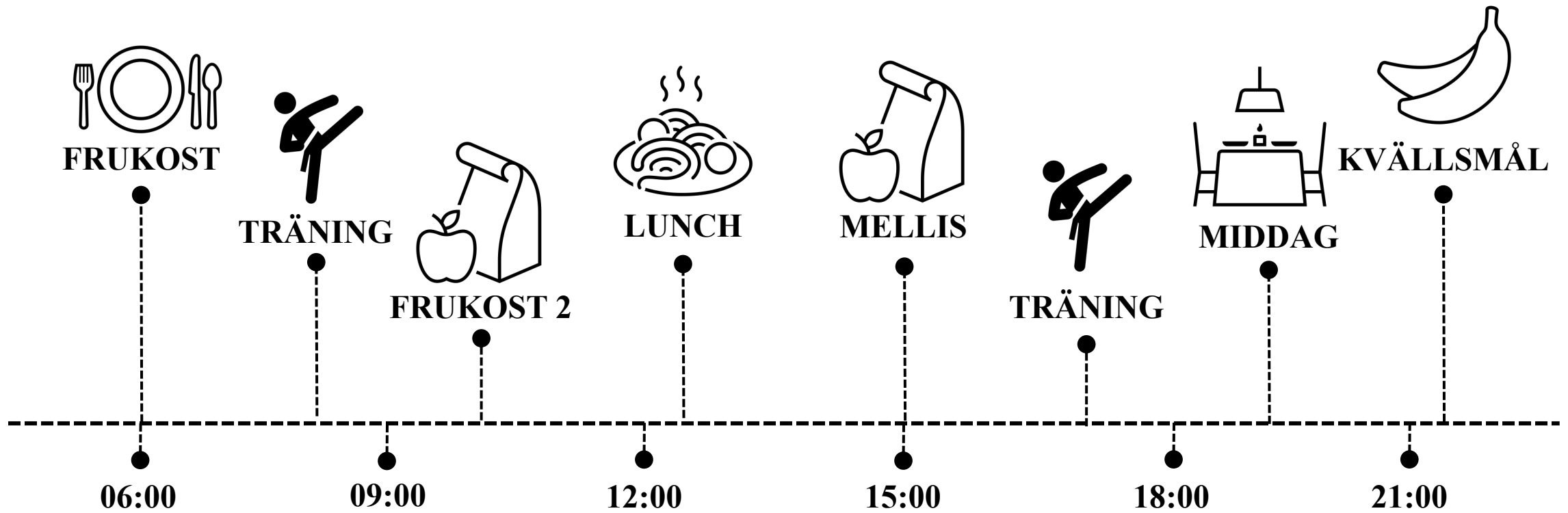

Dag med vila

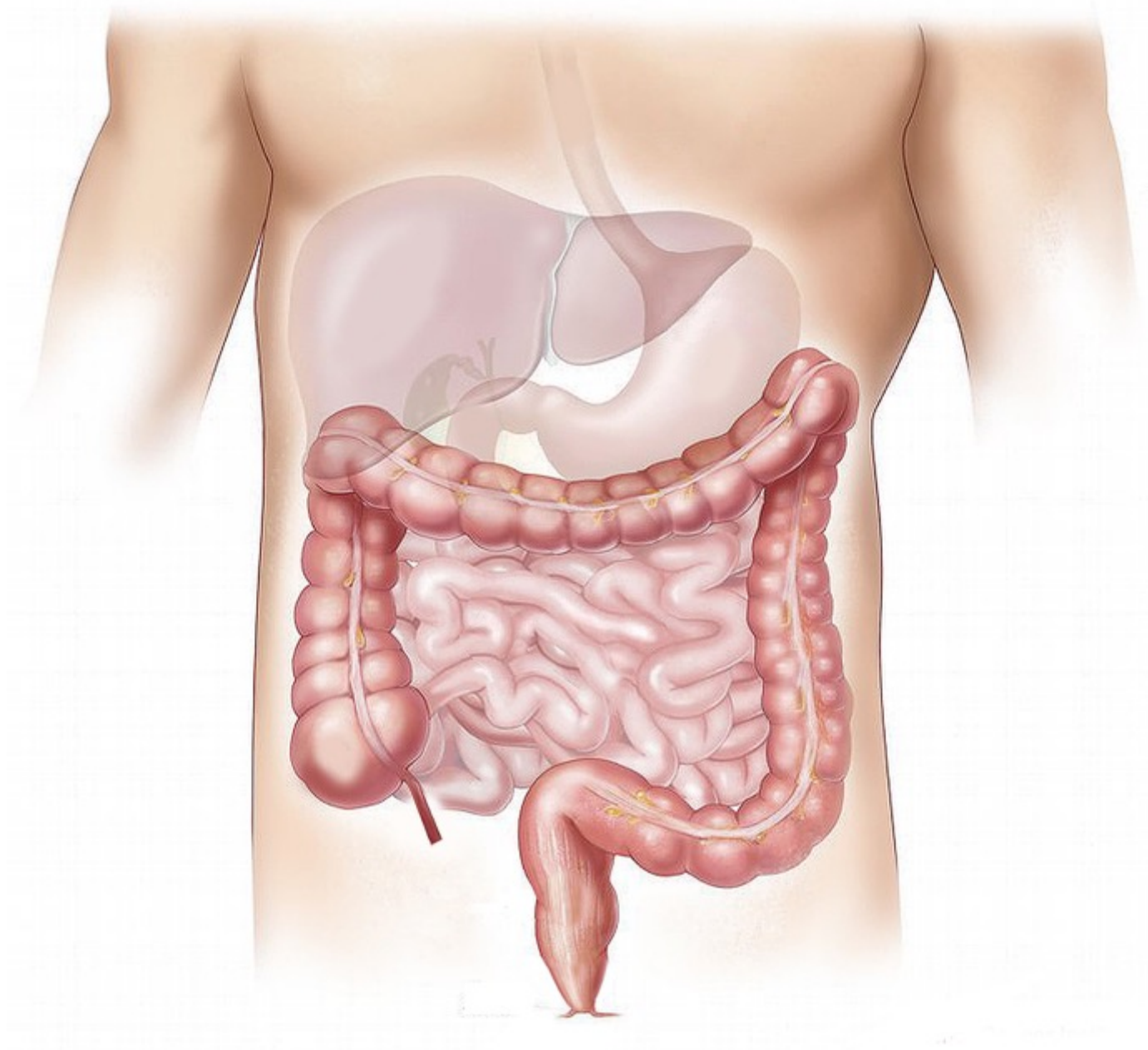

Dag med ETT träningspass

Dag med TVÅ träningspass

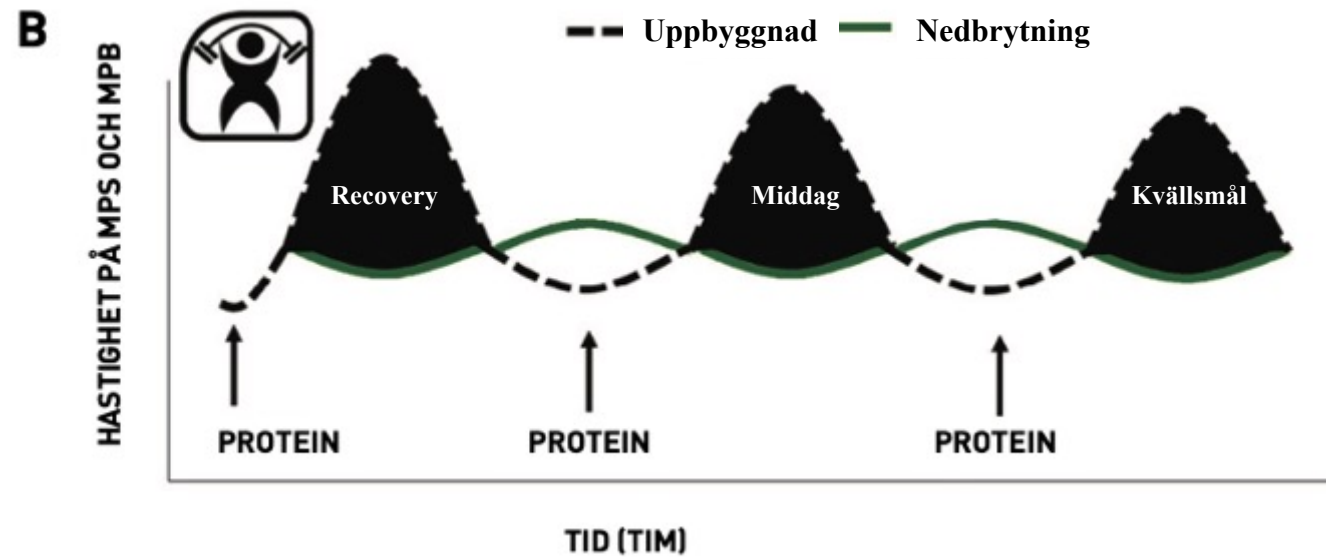
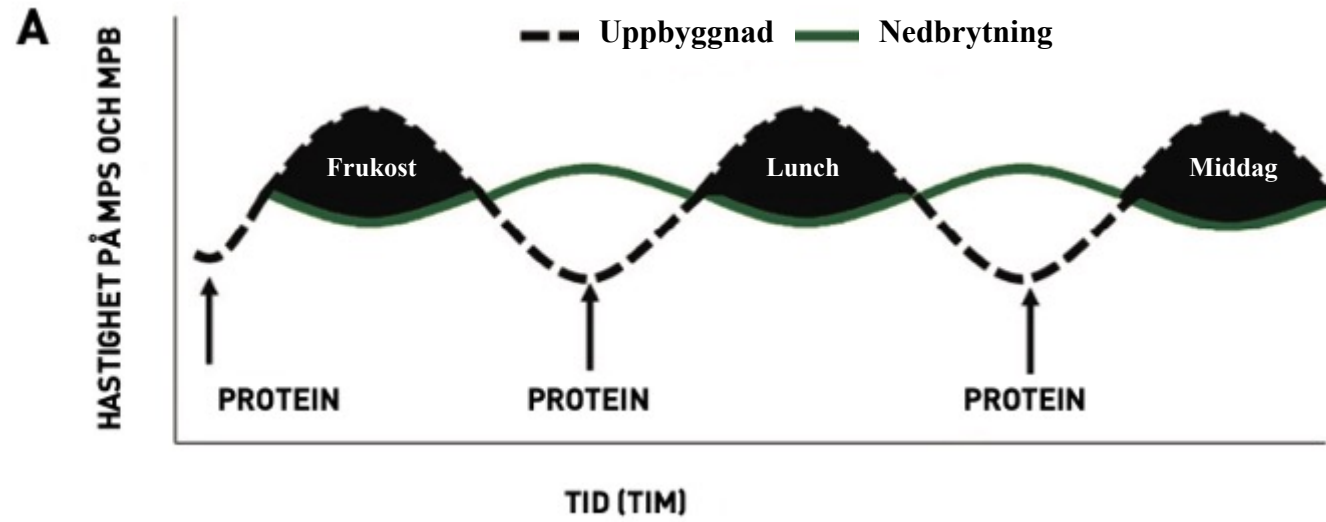
Mage och tarmsystem

FÖR OPTIMAL MAGKOMFORT (**Tre "T"**)

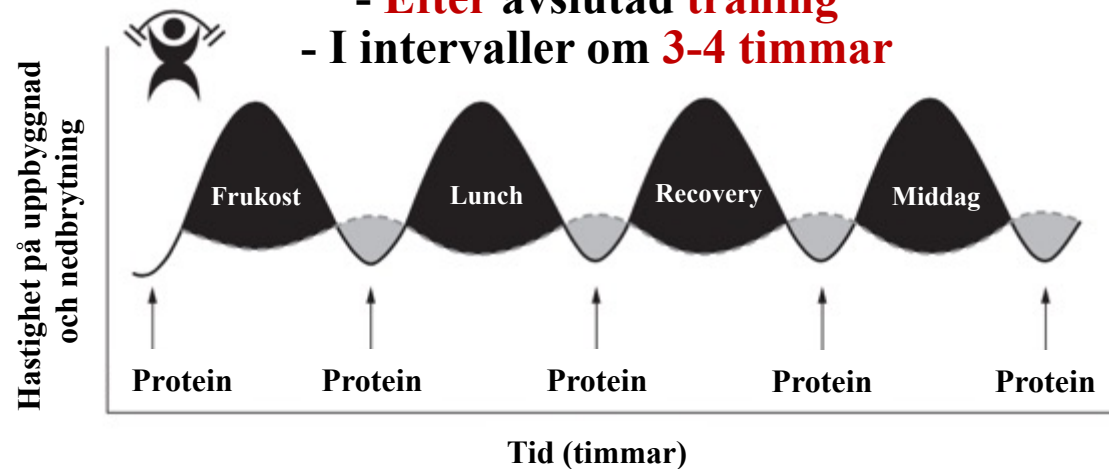
1. Total portionsstorlek -> **mer mat kräver mer tid för nedbrytning**
2. Tajmingen på intaget -> **2-4 timmar före**
3. Typ av mat -> **reducera fiber, fett, protein**

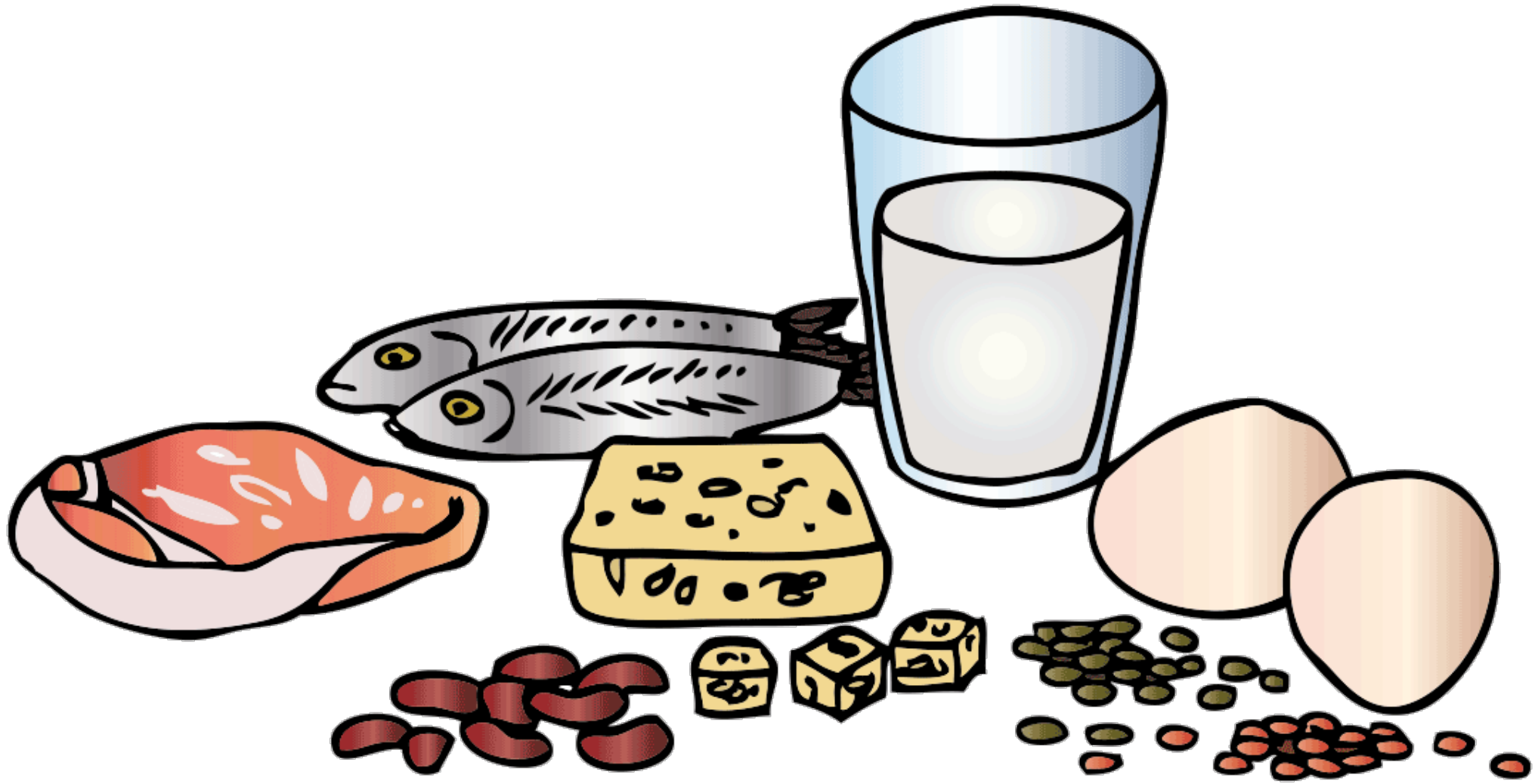

MAXIMERA UTVECKLING

Idealisk är att äta en tillräcklig dos protein...

- **Fyra** tillfällen per dag
- **Alltid** till frukost
- **Efter** avslutad **träning**
- I intervaller om **3-4 timmar**

Protein

ÅTERHÄTMNINGSMÅLTID

Bör intas **så snabbt som möjligt**

Måltiden bör innehålla både **kolhydrater**
(bränsle) och **protein** (byggmaterial)

TÄNK PÅ!

Återhätningsmåltiden bör följas av
en större måltid eller kvällsmål inom
två timmar

EXEMPEL

Ägg, ost- och skinksmörgåsar
Riskakor, jordnötssmör, banan
Keso/kvarg med müsli, bär och banan
Chokladmjölk med smörgås
Risgrynsgröt med mjölk

EXEMPELDAG

MÅLTID	LIVSMEDEL	PROTEIN (GRAM)
Frukost	Gröt, bär, banan och mjök Smörgås med smör och ost Juice	~20 gram
Lunch	Köttfärssås och spagetti samt ketchup Morot och majs	~35 gram
Mellanmål	Yoghurt med müsli samt äpple Dubbelmacka med kalkon och gurka	~20 gram
Återhämtningsmål	Dubbelmacka med kokt ägg	~20 gram
Middag	Vetetortilla/tacos med ris, köttfärs , majs, ost, tomat etc.	~35 gram
Fem måltider	Proteinrika livsmedel	130 gram

**IDROTTARE NÄR I REGEL LÄTT REKOMMENDATIONER
FÖR PROTEIN**

**PROTEINPULVER (ELLER BARS)
ÄR SÄLLAN NÖDVÄNDIGT**

DISKUSSION OCH REFLEKTION

Hur **fördelar** du dina måltider
under en dag?

Har du en **rutin** vid **frukost**?

Brukar du inta ett **återhämtningsmål**?

ÄTPRINCIPER

Varför?

**Tillväxt och
uppbyggnad
Återhämtning**

Hur mycket?

**Tränings-
belastning
Energibalans**

Vad?

**Matcirkeln
Kolhydrater**

Hur?

**Olika
tallriksmodeller**

När?

**Frukost
Efter träning
>4 x måltider/dag**

